

ห้าปีในเส้นทางของเอเชียโทเปีย: จุดหมายที่มี ในพื้นที่ว่างเปล่าของกาลเวลา

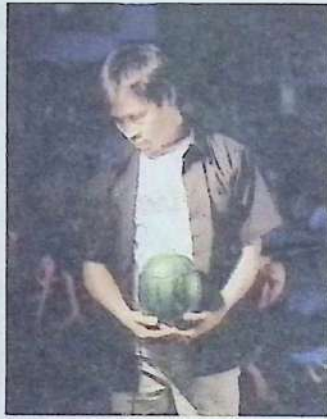

บทความ
ศิลปะวัฒนธรรม
จุมพล อภิสิทธิ์

- ๓ -

ชุมชนแสดงสดอาเซียน

โด ขวน ตั้น (Do Xuan Tinh) ครูสอนจิตรกรรมในมหาวิทยาลัยศิลปะ โฮจิมินห์ ซิตี้ (Ho Chi Minh City หรือ Saigon ในอดีต) ได้เพียรพยายามมาอย่างน้อยก็ ๒ ปี นับตั้งแต่ได้รับเชิญให้มาร่วมเทศกาลเอเชียโทเปียในปี ค.ศ. ๒๐๐๐ (พ.ศ. ๒๕๔๓) และอีกครั้งหนึ่งในปี นี้ เขาสร้างงานแสดงสดที่ใช้ตนเองเป็นสื่อกลางในโฮจิมินห์ ซิตี้ หลายครั้ง ทั้งพยายามแนะนำให้นักเรียนของเขา รู้จักกับการทำงานศิลปะแขนงนี้ แม้ว่าการทำงานของเขาจะยังคงเป็นการ

โด ขวน ตั้น ศิลปินผู้กระตือรือร้นคนหนึ่ง ในโฮจิมินห์ ซิตี้ แม้จะมีเอกสารอ้างอิงที่ค่อนข้างน้อย แต่โด ก็พยายามอย่างมากที่จะแนะนำให้นักศึกษาศิลปะที่เขาสอน รู้จักกับศิลปะแสดงสด ทั้งเขาก็จะไม่เคยทิ้งโอกาสที่มีทุกครั้งในการแสดงสดในนครโฮจิมินห์

การคุกคามอย่างแผ่วเบา เหมือนเล่นอะโรอูคนเดีว แบบเด็กในครอบครัวคนเมือง บอบบาง, ขี้หวัดหวิด, เอาตัวเองเป็นใหญ่, กาววี กูเพซ แม้ว่าจะมาจากเชียงใหม่ แต่เขาก็เติบโตขึ้นในกรุงเทพฯ, สมาคมฝรั่งเศส, เอเชียโทเปีย ๕, กรุงเทพฯ, ๑๕ พ.ย. ๘๖

การใช้วิธีการบางอย่างแบบละครเวที สร้างความงามอีกแบบหนึ่งให้กับศิลปะแสดงสด โดย วิวาน คริสเตียน จากบรันดุง อินโดนีเซีย ณ ห้องประชุมหอศิลปมหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่, เอเชียโทเปีย ๕, ๒๐ พ.ย. ๘๖

ไพศาล เปลี่ยนบางช้าง หนึ่งในศิลปินแสดงสดที่รู้จักกันดีในประเทศไทย ผู้มั่นคงในศรัทธาของขบวนการรากหญ้า เขาเป็นคนที่ที่หาหายต่อแนวการทำงานตามกระแส หรือๆ กันกับอำนาจการเมือง, หอศิลปมหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่, เอเชียโทเปีย ๕, ๒๐ พ.ย. ๘๖

ช้อย่นกลับมาสู่ความคิด การสร้างเครือข่ายศิลปินอาเซียน (ASEAN Performance Network) เกิดขึ้นในวงสนทนากับคริสเตียน (Christiawan) จากอินโดนีเซีย และมีเดโอ ครูซ (Mideo Cruz) จากฟิลิปปินส์ ร่วมด้วย ถนอม ช่างกั๊ก และไพศาล เปลี่ยนบางช้าง ความสำเร็จของเอเชียโทเปีย ทำให้เราต้องยอมรับภารกิจโดยธรรมชาติที่จะเป็นผู้หนุนช่วยให้เกิดเครือข่ายของภูมิภาคนี้ได้อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

เราพยายามทำความเข้าใจกับข้อจำกัดบางประการ เช่น ข้อจำกัดทางภาษาระหว่างไทยเข้ากับกลุ่มศิลปินอาเซียนทั้งหลาย ซึ่งอาจจะไม่ใช่ปัญหาใหญ่ เพราะเราต่างพูดภาษาอังกฤษไม่เก่งด้วยกันทั้งหมด และที่สำคัญคือพื้นฐานทางวัฒนธรรมของประชาชนในกลุ่มอาเซียนของเราไม่แตกต่างกันมากนัก ถ้าจะเทียบกับวัฒนธรรมอย่างเช่นจีน ที่มีระบบแนวคิดแบบสังคมนิยมวิทยาศาสตร์ ที่ก้าวหน้ากบฏทั้งภาษาจีนเป็นภาษาที่ห่างไกลจากระบบการสื่อสารของเราค่อนข้างมาก แต่อย่างไรก็ตาม เราเห็นด้วยกับว่า การเชิญศิลปินจากจีนมาร่วม จะทำให้การแลกเปลี่ยนของศิลปินอาเซียนมีความหนักแน่นมากขึ้น และ เห เจิงเหยา (He Chengyao) เห็นด้วยที่จะร่วมแลกเปลี่ยนศิลปินอาเซียนในแนวความคิดนี้

ผมจะพยายามสำรวจตรวจสอบ

เล่าเรื่องอย่างง่าย ๆ เช่นเดียวกับนักแสดงหน้าใหม่อีกหลายๆ คน แต่ความตั้งใจอย่างจริงจังของเขา หรือมาๆ กับเพื่อนศิลปินชาวเวียดนามอีกไม่กี่คน ที่สนใจการแสดงออกตามแบบศิลปะแสดงสด ในเดือนมิถุนายนการรับรู้ที่จำกัด ทำให้ผมเห็นด้วยกับแนวความคิดที่จะสร้างเครือข่ายศิลปินอาเซียนขึ้น เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนภายในกันเองให้บ่อยขึ้น

การเปลี่ยนวิธีการทำงานศิลปะจาก

การวาดภาพ ไปสู่การทำงานแสดงสดหรือกระทั่งการไปสู่สื่อภาพยนตร์ วิดีโอ ไม่ใช่เพียงแค่การเปลี่ยนเทคนิคและวัสดุ แต่การเปลี่ยนเครื่องมือนี้เอง ผู้สร้างงานจะต้องเปลี่ยนระบบคิดจากความคุ้นเคยกับการสื่อสารดั้งเดิม ผู้การสื่อสารที่ใช้เครื่องมือใหม่ การผลักดันให้สร้างงานได้หลายสื่อ สลับสับเปลี่ยนเครื่องมือ จากกันไปสู่รถแทรกเตอร์ ไม่ได้เพียงแต่ทำให้ชาวนาเปลี่ยนภาพกันควายที่อยู่ข้างหน้ามาเป็น

พวงมาลัยและเกียร์ เบรก คันเร่ง หากแต่เปลี่ยนวิธีการทำงานทั้งหมดโดยสิ้นเชิง ผมไม่ได้หมายความว่า การแสดงสดเป็นรถไถและการวาดภาพเป็นการไถนาโดยใช้ควายทั้งๆ ที่ในความเป็นจริงอาจจะเป็นสิ่งตรงกันข้ามก็เป็นได้ แต่ผมพยายามเปรียบเทียบให้เห็นว่า ศิลปินที่ทำงานได้หลายสื่อจำเป็นที่จะต้องมียุทธศาสตร์ที่สลับซับซ้อน และมีธรรมชาติของตนในสิ่งที่เลือกใช้ด้วยเช่นกัน

